

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Uppmärksamheten E 814

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 34.

Stockholm den 21 Aug. 1913

6:e årg.

Prenumerationspris: 1/2 år.. kr. 4: 50 1/2 år.. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 3/4 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	---	---

"Kvinnobildning."

Vi ha kommit så långt, att den tid är förbi då man diskuterade nödvändigheten — och riktigheten — af att kvinnorna erhöilo hvad man med ett vedertaget uttryck kallar bildning. Äfven de som allra mest fruktade för farorna af att kvinnor lärde sig något mera än att läsa och nödtorftligen skriva svenska — med tillägg af bibliska historien, katekesen och något fransyska — måste dock kapitulera inför de allt bestämdare fordringarna på en systematiskt ordnad skolutbildning också för den kvinnliga ungdomen.

Men vi ha inte kommit längre än att man obesväradt talar om kvinnobildning, således om en alldeles speciell art, aflämpad för kvinnorna. Språket saknar ord för någon motsvarande bildningsafdelning för män. Naturligt nog, dessa sitta inne med bildningen!

Hvad som närmast gifvit anledning till denna reflexion är en artikel, som förliden vecka syntes i en af våra dagliga Stockholmstidningar. Den hade till öfverskrift *Våra flickors utbildning*. En nionde klass i flickskolorna och hade väl närmast till ändamål att redogöra för den 1-åriga fortsättningskurs, som efter professor Lundells välbekanta program upprättats vid Uppsala enskilda läroverk, men var till hela sin tendens ett generellt lofprisande af en särskild "kvinnobildning".

Som i högsta grad förtjänstfullt påpekas att de

svenska 8-klassiga flickskolorna "småningom ha framvuxit omedelbart ur behovet af en för den kvinnliga ungdomen särskildt afpassad undervisning", och det att flickskolorna "hittills gått sin egen väg utan synnerlig påverkan från gosskolorna" anses såsom "synnerligen lyckligt". Vidare säges, att "de praktiska ämnena i flickskolorna — lyckligtvis — taga rätt mycken tid, så att eleverna i vissa ämnen, särskildt matematik och naturvetenskap, ligga betydligt under gymnasierna."*)

Att generellt loforda ett system, som gör att den kvinnliga ungdomen långsammare än den manliga når fram till den kunskapsgrad, som af staten afstämpas med mogenhetsbetyget och som öppnar annars stängda utsikter och annars ouppnåeliga utkomstomöjligheter, måste vi för vår del beteckna som direkt oriktigt. Men att man härmed kommer fram till ett högt värdesättande af en sådan kurs, som den af professor Lundell uttänkta, är ju följdriktigt. "Att det nya uppslaget för vår kvinnobildning kan få en vidtgående betydelse är uppenbart", säges också mot slutet af artikeln.

Utan att vilja förringa värdet i och för sig af en sådan kurs som professor Lundells, då all utbildning och kunskap alltid har sitt värde, reservera vi

*) Kursiveringarna gjorda af oss.

oss mot generaliserandet i lofordet öfver denna speciella kurs. Den Lundellska fortsättningskursen, med sin för öfrigt något konturlösa "praktiska" läggning, kvalificerar i praktiken till ganska litet. Den särskilda "kvinnobildning", som genom en sådan kurs vinnes, kan närmast karaktäriseras som en lyxsak, som förmögnare flickor kunna ha råd att kosta på sig. För de många åter, för hvilka det är en tvingande nödvändighet att fortast möjligt komma fram till lönande arbete, är en sådan kurs af ytterligt ringa värde och betydelse — för att icke tala om dess värdelöshet för dem, som ha håg och fallenhet för fortgående vetenskapliga studier.

Själftva begreppet kvinnobildning hör till allt det gamla, som är dömdt att vika fältet tillsammans med ett förlegadt kvinnoideal, uppkonstrueradt af mannen och — det måste erkännas — länge nog kritiskt accepterat af de normtroende kvinnorna själftva.

Hos frimurarna i Budapest.

Mycket har redat skrivits om sommarens internationella rösträttskongress, och dock dyker det ständigt upp för minnet nya intressanta episoder, som förtjäna att omnämnas. En särskildt anmärkningsvärd sådan var aftonmottagningen i frimurarlogen Könyves Kálmán i Budapest.

Bland öfriga biljetter och inträdeskort, som det för hvarje medlem på kongressbyrån deponerade stora konvolutet med nödiga trycksaker innehöll, låg för undertecknads vidkommande äfven ett långsmalt, stort kuvert, på hvars baksida lästes: Könyves Kálmán, VI., Podmaniczky-utcza 45. Ini kuvertet ett ståtligt tredeladt kort, där på tre språk, tyska, engelska och franska, en inbjudning framfördes att närvara vid frimurarlogen Könyves Kálmáns mottagning (Schwesterabend, Masonic Labour, Fête Maçonnique) den 14 juni kl. 9 på aftonen i Symboliska storlogens lokaler vid Podmaniczky-utcza. Mottagningen gafs med anledning af rösträttskongressen, och inbjudningen var undertecknad af logemästaren.

Af mina landsmaninnor var, efter hvad jag kunde finna ut, endast en utom jag själf inbjuden. Vi brydde våra hjärnor med huru det kunde komma sig, att just vi två blifvit utvalda. Någon framkastade en förmodan om att det kunde sammanhänga med att möjligen våra respektive fäder varit frimurare. Nu var förhållandet verkligen det, att detta var fallet med båda. Att det kunde på något sätt haft att göra med inbjudningen, kan man dock väl knappast tänka sig.

På utsatt tid begåfvo vi oss åstad, med våra inbjudningskort väl förvarade, då särskildt angifvits, att utan dem kom man icke in.

Ett stort hus vid en ganska mörk gata, en tung, sluten port. Vid vår ringning öppnas den, en allvar-

lig dörrvårdare granskar våra kort, och vi visas genom entréen uppför en trappa till kapprummen. Sedan vi lagt af oss våra ytterkläder, visas vi uppför ännu en bred, rikt upplyst trappa, två dubbeldörrar öppnas ljudlöst — och vi stå plötsligt i halfmörker i ett stort rum. Vi stanna ett ögonblick, häpna. Mot rummets fondvägg stiger ur dunklet en hvit mänskogrupp, öfver den ensamt strömmar på något hemlighetsfullt sätt ljus. En man står upprätt, med den ena handen lyft uppåt, med den andra stödjande en dignande broder. Två andra män se trängande hoppfullt mot den, som pekar uppåt. Murslefven har han i handen.

Vi trefva i dunklet uppför ett par trappsteg till en dörr, som öppnas.

Det är den stora ordenssalen, ett långt, smalt rum, där öfverst vid kortändan, midt emot ingångsdörren, på en rikt blomstersmyckad estrad stormästaren, logemästaren och andra dignitärer, med breda ordensband och emblemer, redan tagit plats. (Tyvärr voro vi för sena för att få vara med om den första punkten på programmet: stormästaren hälsas). Längs med salens långväggar äro stols- och bänkrader — nu fullsatta af högtidsklädda damer och herrar — så ordnade, att en fri, öppen gång är lämnad i midten upp genom hela salen till estraden. Det gör intryck af huvudgången i en kyrka, upp till högaltaret. Men vid salens halfva längd finns på denna gång en fyrkantig, blomsterströdd plats — grafven. I tre af hörnen brinna facklor, i det fjärde faller ett dunkelrött ständer tungt längs med sin resta stång; näckrosor, prästkragar och grönt äro strödda öfver grafven.

Nere vid dörren, där vi stanna ett ögonblick, är en kompakt samling af frackklädda ordensbröder, två prestaverande stå orörliga på ömse sidor om ingången, de höga stafvarna äro virade med blomgirlander och bära öfverst vajande blomknippen. Lufden är tung af blomdoft.

Uppe på estraden reciterar en lidelsefull stämman en dikt. Vi förstå inte orden, det är ungerska, men de föra med sig en underlig, mäktig stämning.

När detta är slut föra de två prestaverna oss uppför den långa gången, förbi grafven, till några reserverade platser.

En underbar sång tonar från den förgallrade läkturen öfver ingångsdörren, med ackompanjemang af orgel. En himmelskt härlig stämman, ljuf och ren som en ängel.

Så är det åter deklamation och recitation, ett par af Budapests mest framstående skådespelare och skådespelerskor. Denna gång på engelska, tyska, franska.

Och så kommer hvad som väl aldrig förut varit hördt inom en frimurarloges väggar: tal om och för kvinnornas rösträtt. På inbjudan af logen tala tre af kongressens bästa talarinnor, Mrs Nathan, Amerika, Mevrouw Mansfeldt, Holland, och Frau Adèle Schreiber, Tyskland. Mrs Nathans liffulla anförande,

illustrerad af små sidenflaggor hon låtit göra för hvar och ett af de länder, som infört rösträtt för kvinnor i någon sorts form, åhöres synbarligen med det lifligaste intresse af logens medlemmar, och Mevrouw Mansfeldts hänsynsfullt framkastade fråga om ej denna loge, som visat så stor sympati för den nu i Budapest församlade kvinnliga rösträttskongressen, kunde låta en vädjan utgå till frimurarlogerna i alla delar af världen att likaledes visa sitt intresse för denna sak, mötes af ett välvilligt leende af stormästaren. Väl svarar ej denne direkt härför i det tal han sedan håller för oss närvarande representanter för rösträttskongressen, men med största värme talar han om den sympati, hvarmed Ungerns frimurare omfatta denna sak, och uttalar sin stora glädje öfver att logen denna afton fått som sina gäster mottaga medlemmar af kongressen.

— Och nu, säger han, i det han reser på sig, skola vi efter ölligt ceren-oniel sluta sammanträdet. De tre facklorna, symbolerna för de uppbyggande makterna i världen, skola släckas. — Och så går han ned från estraden, släcker facklan i öfversta hörnet, de två andra släckas samtidigt, och så resa sig alla från sina platser, sammankomsten är avslutad.

Nere i en undre våning är en charmant buffet ordnad.

Kanske var denna den ungerska frimurarlogen Könyves Kálmáns "Schwesterabend", gifven till ära för medlemmarna af den internationella rösträttskongressen i Budapest, i sin art det anmärkningsvärdaste af allt det, som de minnesrika dagarna bjödo på.

Ellen Kleman.

Kvinnliga representanter i finska landtdagen. Vid i Finland nu förrättade landtdagsval ha 20 kvinnor blifvit valda, nämligen Anni Furuhjelm, Vera Hjelt, Jenny af Forselles, Dagmar Neovius, Tekla Hultin, Ida Yrjö-Koskinen, Eveliina Alakulju, Mimmi Haapasalo, Hanna Karhinen, Sofia Hjulgren, Hilja Pärssinen, Anni Savolainen, Aura Kiiskinen, Alma Jokinen, Hulda Salmi, Anni Huotari, Miina Sillanpää, Mimmi Kanervo, Elviira Vihersalo, Ida Aalle-Teljo.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarata allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Litteratur.

Vi och våra blommor. En bok om prydnadsväxterna inne och ute af C. A. M. Lindman. 12 häften och 100 planscher. Wahlström och Widstrand, Stockholm, 1911—13. Pris 48 kronor.

Det stora omfattande arbetet *Vi och våra blommor*, hvaraf de tre första häftena redan förut anmälts i Dagny (1911, nr:is 35, 42, 51), föreligger nu avslutadt i tolf häften. Den vanliga hortikulturellt-pedagogiska uppställningen med torra sakuppgifter och kategoriskt gifna råd har ej varit författarens förebild. Kärlek till ämnet och förståelse för dess innebörd har från första sidan till sista varit arbetets ledande princip. Måhända har detta här och hvar gjort stilen onödigt bred på bekostnad af en mängd detaljer; men måne detta ej i den hortikulturella brytningstiden just är att räkna förf. till stor förtjänst? Specialisering tillhör ett mer framskridet odlingsstadium och fordrar då för visso sin därför särskildt intresserade och — äfven där — bildade författare. Och professor Lindmans mål har bl. a. varit att just dit visa väg och länka håg och tankar. Han har därför slagit upp portarna till Floras rike på vidaste gafvel, tagit ned alla spärr och röjt undan alla fördomar för att sedan med en mångfald exempel visa hvad hortikulturellt arbete och intresse kan åstadkomma, där estetisk uppfattning och vetenskaplig insikt paras med grundlig fackmannabildning. Men sådana egenskaper fordras ock för ett fullt tillvaratagande af alla de möjligheter, som finnas nedlagda såväl i svensk jord som i svenska sinnen. Eljes blir resultatet — som ofta — endast styckevis och delt. Vi växa då ej, som prof. Lindman vill och redan titeln anger, samman med våra blommor, utan vi bilda med dem två särskilda världar. Och ändå behöfva vi hvarandra. Ty det är ej blommorna endast, som för sin trefnad behöfva oss. Vi behöfva likafullt dem, som "ett nyttigt och nödvändigt sällskap", och såsom medlare mellan oss och den växande naturen, hvars inflytande den moderna kulturmanniskan ej ostraffadt undandrar sig. För att denna förmedling oafbrutet skall göra sig gällande, har förf. planlagt sitt arbete så, att kulturerna behandlas ej i samlad botanisk gruppering, utan som de förekomma i naturen i periodisk följd under årets alla tolf månader. Och ej håller där äro de fristående, utan af författarens poetiska språk och estetiska känsla insatta i den miljö, som årstiden och dess stämning kan dana. Ett ytterst stimulerande och verkningsfullt grepp, som jag skulle vilja kalla fördold pedagogik. Härigenom har äfven vinterfloran inomhus blifvit verkligt beaktad och tillgodosedd, ej blott som vanligt mest genom en mängd obrutet gröna bladväxter utan genom en massa blommor. Deras glada färger äro just den tiden af dubbelt värde. Bland de många arter och varieteter, som förf. — ej med gammal utsliten ängslighet — drar sig för att rekommendera åt amatören, framhåller han särskildt och med fullt skäl amaryllidicæerna. Inom denna talrika familj utmärka sig alla för sin "otroliga vitalitet och seglifvade natur — man skulle nästan vilja säga odödlighet. Några olägenheter tyckas ej fin-

nas för dem i våra boningsrum, och äfven vid uppenbar vanskötsel blomma de i rättan tid, som om intet händt". Hvarför odla vi då så litet *Hæmanthus* och *Vallota*, *Civia* och *Hippeastrum* med deras flammande färger, som likna lågornas lek i rödt och gulrödt? För dem som älska en mindre kraftig färgsensation, nämner förf. penséer, en del iris och vinterblommade heliotroper, hvilkas blåvioletta färger kanske kunna ge en liten ersättning för det blå, som vinterdimmor och moln ofta dölja.

Förf:s bekantskap med Floras representanter är lika grundlig som omfattande. Därför kunna vi med full trygghet förlita oss på det val han för oss gör. Sortvalet är också utomordentligt godt och särskildt värdefullt genom den medföljande noggranna sortbeskrifningen, som gör att man vet hvad man får, då man väljer. Och de 100 helsidesplancherna i färgtryck underlätta ju också valet betydligt, t. ex. just vid den omnämnda amaryllisfamiljen, där "Arter och hybrider af *Hippeastrum*" (pl. 18, sid. 70), *Tigerliljan* (pl. 15, sid. 58), *Lilium speciosum* (pl. 16, sid. 62) och *Civia miniata* (pl. 20, sid. 78) framstå särdeles lockande. Alla plancher äro ej så vackra som dessa, och — för att ta ännu ett par prof — "*La France-rosor* och *Narcissus polyanthus* (pl. 26, sid. 44) samt de två *rhododendron* (pl. 12, 13, sid. 46 och 50). En del kunde därför med fördel uteslutits som t. ex. pl. 32, 39, 43, 45, 55. I allmänhet äro naturligen reproduktionerna från det engelska arbetet "*Beautiful Flowers and how to grow them*" bäst — men också Centraltryckeriet visar ju genom flera planscher (såsom vid *Clivia miniata* och *Lilium tigrenum*) goda prof på förstklassigt arbete. Dock äro de svenska illustrationerna ej så mjuka i teckning och färger som de engelska.

Som förut antydts är det de stora dragen och de bärande principerna i blomsterodlingens konst och arbete, som här meddelas genom en mängd allmänna kulturansvisningar, som förf. t. o. m. ibland ger ganska fylliga, isynnerhet vid rosor, liljor, kamelior och pelargonier. Vid andra kulturer åter, exempelvis vid de så moderna luktärterna och amerikanska nejlikorna, har förf. af lätt förklarliga skäl fattat sig kortare. Dock kunde vid de förstnämnda sortvalet vunnit på litet mer modernisering och utgallring af en del rätt ålderstigna representanter. Däremot äro de moderna och hos oss alltför litet kända härliga violas = tufpenséerna representerade genom mycket fina namn. Här har dock förf. nog gjort sig skyldig till en alltför godtycklig sammanslagning mellan dem och de vanliga trädgårdspenséerna, från hvilka de betydligt skilja sig genom sitt cornutablod och därpå gifna förnäma egenskaper: doft, mångårighet och tufviga växtsätt. Sådant är måhända bisaker men borde dock ej få förekomma i ett standard work sådant som *Vi och våra blommor* blifvit — tack vare både förf. och förläggare — de sista icke minst.

Mot den svenska blomsterodlingens framtid är därmed ett stort och betydelsefullt steg taget. Och äfven vår litteratur och våra svenska hem är att lyckönska till de många värden af fysisk, moralisk och estetisk innebörd, som därmed gjorts gällande. Det återstår blott en önskan: att arbetet måtte kunna utges i förenklad, ja, mycket förenklad

utstyrsel. Först då kommer det att fullt kunna fylla sitt syfte: att väcka och stärka den hortikulturella ansvarskänslan såväl som kärleken hos allt Sveriges folk.

Ellen Nordenstreng.

Nordiska skolkökslärarinnemötet i Göteborg. Det andra nordiska skolkökslärarinnemötet har under senare hälften af förliden vecka pågått i Göteborg. Omkring 300 personer deltog i mötet, däribland ett 60-tal från Norge, Danmark och Finland. Bland svenska talarinnor märktes fröknarna Alma Peterson och Lotten Lagerstedt, Göteborg, fröken Ida Norrby, Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, fröken Louise Nathorst-Böös, Rimforsa landbrukskola, yrkesinspektören fröken Kerstin Hesselgren och fröken Thora Holm från Stockholm, fru Malin Holmström-Ingers, Hvilan.

Af utländska talarinnor kan nämnas fru Fredrika Torgersen från Norge, som talade om "De norske Husholdningsskoler" och skolköksinspektrisen fröken Eline Hansen, "Aftenskoler i Danmark", hvarjämte fru Magdalena Lauridsen-Damm från Danmark äfven höll ett föredrag. Från Finland lämnades meddelanden dels af fru Fanny Hult om "Föreningen Martha", dels af fru Ilmi Hallstéen, som talade om Finsk kvinnoförenings arbete för höjande af hushållsundervisningen i Finland, på hvilket område nämnda förening varit banbrytande i detta land.

Mötet, som öppnades af fröken Eva Rodhe, stod under ordförandeskap af föreståndarinnan för K. Seminariets hushållsskola fröken Ingeborg Wallin; v. ordf. var för Sverige fröken Kerstin Hesselgren, för Norge öfverstinnan Schönborg-Eren, för Danmark fröken Blicher och för Finland friherrinnan Yrjö-Koskinen.

Lifliga diskussioner beträffande olika undervisningsformer upptog i öfrigt mötets tid.

Insänd litteratur.

Evangeliska Fosterlandsstiftelsens förlagsexpedition, Stockholm: **Greive Nik. Ludvig v. Zinzendorf.** Hans lif o. verksamhet af *Herman Römer*. — Sådant var vägen af *Georg Bormann*. — En ropandes röst af dr *S. P. A. Lindahl*. Andra upplagan. — *Indien* såsom missionsfält till ledning för missionsstudiekretsar. Af *E. och J. R-n.* — Förklaring öfver Uppenbarelsebokens 21 och 22 kapitel. Af *P. A. Ahlberg*. — För trons skull. Tre berättelser från reformationstiden af *M. Rüdiger*. — *Andaktsbok för kvinnor*. Redigerad af *Pastor Freihow i Kristiania*. Från norskan. — En dödsdömd världens behof. Af *Nils Hylander*. — *Det nutida missionsläget i världen*. Föredrag af fil. dr *K. Fries*. — *I solljuset* af *M. v. O.*

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Folkpensioneringen** af *And. Lindstedt* och *M. Marcus*. — **Konsten att hushålla**. Af *Lotten Lagerstedt*.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Kronboksserien. De röda**. Af *Antonio Beltramelli*. Bemyndigad öfversättning från italienskan af *Astrid Ahnfelt*. — **Pan**. Roman i fyra timmar af *Laurids Bruun*. Öfversättning af *Sigrid Elmblad*. — **När kärleken sviktar**. Af *Leonard Merrick*. Öfversättning af *Sigrid Elmblad*. — **Dödsdömda**. Ryska berättelser af *N. Oliger*. Bemyndigad öfversättning af *Alfred Jensen*. — **Mörka vägar**. Roman af *Florence Warden*.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Swift och Stella.

II.

Swift var onekligen en af tidens största begåfningar, men hans arbeten stå, med några mycket få undantag, nu olästa på hyllorna. "Kusin Swift", sade Dryden, som läst några af hans uppstyltade "Pindariska" oden, "du blir aldrig skald". Swift betalade denna kritik med många bittra utfall mot Dryden, men vi måste ge den senare rätt. Det finns ingenting af lyrisk värme hos Swift; klarhet, reda och regelbundenhet härska medvetet i hans skrifter på samma sätt som de äro principerna för hans lifsåskådning, hans åsikter om religion och politik. Han är alltid uppriktig och ärlig, men man finner icke hos honom den profetiska siarblicken eller den idealitet, som skapa diktaren, han gisslar dårskaperna, men han har icke skalens vision om något högre, som ger honom hopp om världen och människorna.

Dock har Swift skrivit en hel del lekfulla smådikter, som äro fyllda af sitt eget lif än i dag. Det är verserna till Stella på hennes födelsedagar, år efter år. Deras ton är den ömma, beskyddande, som han alltid använder mot Stella, och han skämtar med hennes tilltagande år och kroppshydd, men säger i samma andetag att om också hennes ansikte var en ängels ansikte en liten smula illa medfaret, så var hennes sinne också alljämt en ängels. Och han tackar henne för allt öfverseende, allt godt inflytande, all omvårdnad. Men med all sin halft vemodiga glädtighet och charme ha dock dessa små dikter intet af verklig lyrik, ingen själföglömmande känsla. Det söker man nog också förgäfvets i breven till Stella, ehuru han där framträder omedelbarare än någonsin annars och aldrig stannar för att bedöma effekten af hvad han skrivit. Swift hade i all sin korrespondens en utomordentlig lätthet icke blott för att finna träffande uttryck för hvad han ville säga, utan också för att anpassa sig efter mottagarens uppfattning och synpunkter. Älskvärdast framträder detta i breven till Stella, där han upprullar sitt Londonlifs skiftande scener lefvande och detaljrikt, just så som man förstår, att den hängifna Stella skulle älska att följa sin hjälte. Swift hade ju så nära förenat Esther Johnsons öde med sitt eget, att hans förhoppningar, farhågor, önskingar och förväntningar blefvo identiska med hennes. Ingenting var för värdefullt för att delgifvas henne, ingenting så obetydligt, att hon ej intresserade sig för det, så snart det gällde honom. I breven förekommer också en underlig och roande blandning af de hvardagligaste husliga detaljer med hofintriger, statshemligheter och ministärers öden, och den store hertigen af Marlboroughs onåd berättas ingalunda mera utförligt än förloppet af ett benbrott, där benet var den lärde doktors eget. Det behöfver knappast tilläggas, att dagboken skrefs i djupaste förtroende och sändes till Stella med det strängaste förbud att visa den för någon, hvem det vara månne. Då han sedermera skref sin historia om drottning Annas sista år, återfordrade han dagboken, troligen för att upprätta sitt minne, och det är kanske tack vare detta som

den finnes i behåll. De fyrtio första breven ha emellertid gått förlorade, men de öfriga tjugofem finnas i British Museum, där man än i dag kan få läsa dem just sådana som de skrefvos af den rastlöse och ärelystne stridsmannen, medan han otåligt väntade på att för sina tjänster af de maktägande få en mera varaktig och reell belöning än beundran och middagar. Alla dessa människor, bland hvilka han rör sig, bli sällsynt lefvande för oss, fast han aldrig lämnar några utförliga skildringar utan blott frammanar en karaktäristisk bild med några få uttryck.

Drottning Anna framskyftar allt emellanåt som figur i det partipolitiska schackspelet, och några gånger få vi också se henne på nära håll. "Det var cour på slottet i dag", skriver han en dag från Windsor. "Men sällskapet var så litet, att drottningen skickade efter oss i sin sängkammare, där vi gjorde våra bugningar; vi voro ungefär tjugo personer, som stodo rundt väggarna, medan hon såg från den ena till den andra med sin solfjäder i munnen och en gång i minuten yttrade omkring tre ord till dem, som stodo närmast henne, sedan anmäldes det att middagen var färdig, och då gick hon." Det är ungefär som om man såge den hjälplösa och rådvilla drottningen i "Ett glas vatten" — och man träffar för resten alla komediens hufvudpersoner allt som oftast, den oförbättrelige syndaren Bolingbroke, den maktlystna och beska hertiginnan Sarah och Abigail Masham, som fort nog växte in i intrigerna och hade långa allvarliga konferenser med Oxford. "Det är väl, att hon inte är vacker", skriver Swift, "de sitta ensamma och afgöra nationens öde tillsammans".

Att välja bland breven hvad man skulle vilja citera som typiskt är egentligen rätt svårt, därför att det är så typiskt alltsammans; och man bör ju helst bläddra i dagboken själf och läsa den som den skrivits, en bit då och en då. Man kan verkligen börja citera på måfå hvar som helst.

"Jag var vid hofvet och i kyrkan i dag liksom för åtta dagar sedan", står det bland annat den 29 juli 1711. "Jag brukar vanligen känna ett trettioåtal människor vid courn, och jag är så stolt, att jag låter lorderna komma fram och hälsa på mig; man tillbringar en halftimme angenämt nog. Vi hade ett dumhufvud som predikade för drottningen i dag, hvilket just inte händer så sällan. Windsor har ett bedärande läge, men själfva staden är eländig. I dag har jag hjälpt Ben Tooke och en boktryckare Barber att få The Gazette, det blir väl tre hundra pund om året åt dem tillsammans. Den andra karlen tryckte The Examiner, som nu är nedlagd. Jag åt middag med sekreteraren (St. John), vi voro tolf inalles, tre skotska lordar och Lord Peterborow. Hertigen af Hamilton måste nödvändigt vara kvick och bar upp mitt släp, när jag gick uppför trappan. Det är tråkigt, att det alltid skall vara så mycket folk om söndagarne vid de förnäma borden. Skattkammarlorden (Harley, sedermera lord Oxford) berättade för hofvet hvad jag hade sagt till sekreteraren vid det här tillfället. Sekreteraren hade nämligen visat

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

mig sin matsedel för att fresta mig att äta middag hos honom. Poh, sade jag, visa mig en förteckning på sällskapet, för er middag sätter jag inget värde på. Se, så suddigt allt det här är, jag kan inte skriva mera nu, jag vill bara tala om, att jag håller hjärtligt af MD, och må Gud välsigna dem.

30 juli. Jag tror min själ att jag får gikt. Jag har ibland ondt här och där i fötterna och tårna; jag har ju aldrig öruckit något förrän de här båda sista åren, och jag började med det för att bli bra i mitt huvud. Jag sitter ju ofta om kvällarna tillsammans med alla de här människorna och dricker hvad som tillkommer mig; men nu har jag beslutat mig för att dricka tio gånger mindre än förut; men de råda mig att jag inte skall dricka något annat än vin och inte späda ut det med vatten. Tooke och boktryckaren voro kvar i dag för att avsluta sin affär och festade för mig och två af undersekreterarne i glädjen öfver att de få gazetten. Sedan hälsade jag på hos Skattkamarlorden och grälade på honom för att han icke tog någon notis om mig i Windsor; han sade att han haft ett kuvert för mig vid middagen i går och väntat mig, men jag var glad att jag inte gick dit, för hertigen af Buckingham var där, och jag vill inte bli bekant med honom. Emellertid kommo vi öfverens om att supera hos Mashams och stannade där tills öfver ett; och det är sent, små slarfvor, och jag har mycket att göra.

31. Jag har skickat en ståtlig hjortstek till Mrs Vanhomrigh i eftermiddag, jag önskar den vore hos er. Jag åt middag högtidligen med min värd, Sekreteraren. Drottningen var ute för att jaga i dag, men då det såg ut som det skulle bli regn, satt hon kvar i täckvagnen; hon jagar i en schäs med en häst, som hon kör själf, hon kör vildt som Jehu och är en mäktig jägare som Nimrod. Dingey har hört talas om Nimrod, men det har inte Stella, för det står i bibeln. Sekreteraren har lofvat mig en råbock; jag kan icke skicka den till MD. Det är sorgligt, när man tänker på hur förtjust Pdfr är i MD och hur förtjust MD skulle vara i steken för Pdfrs skull. Gud välsigne mina två kära flickor i Wexford."

Några månader förut hade han första gången antydt, att han väntade sig någon utmärkelse eller befordran, han skrifer då i ganska nedslagen ton med anledning af något ekonomiskt bekymmer.

"Hvad jag skulle vara glad om jag finge vara i samma kungarike som MD, om det också skulle vara i Wexford. Men här kvarhålles jag af ett nyckfullt öce, som jag skulle bryta mig igenom, om jag kunde göra det för hederns och anständighetens skull. Att komma tillbaka utan något tecken till utmärkelse skulle se för futtigt ut, jag skulle också gärna vilja bli litet rikare än jag är. Jag vill inte säga mera, men ber er vara glada och lugna och låta ödet ha sin gång och tro att MD:s lycka är det stora målet jag sträfvar efter i allt hvad jag förehafver. Och låt oss nu icke tala mera om detta ämne, som gör mig melankolisk, hvilket jag icke vill bli. Tro mig, ingen människa i världen har fått mindre lyc-

ka på sin lott än jag har nu. Jag säger inte att jag är olycklig, men allting här är mig likgiltigt, därför att jag inte är där jag ville vara. Och nu en kort suck och ingenting mera om detta."

Stackars Stella — hvad kunde hon läsa i detta annat än "vänta bara tills jag blir domprost eller biskop och kan bjuda dig ett hem, då få vi vara tillsammans och jag är där jag vill vara". Elle hade Swift redan lärt henne, att hon icke fick gifva den tydningen åt hans ord? Det är för öfrigt mycket sällsynt, att han skrifer i denna allvarliga ton till henne, han beklagar sig annars mest öfver lifvets mindre besvärligheter — öfver hettan, som drifver honom att taga nattliga bad i Thames, öfver att de skurat i hans rum, så att han får snufva, och öfver sin tjänare Patrix, som allt emellanåt dricker en smula oförsiktigt och slarftar med sin husbondes packning, så att han blir utan nattskjorta och får låna af sin värd.

Swifts ömtåliga stolthet framträder till öfverdrift i en mängd smådrag; fast han i hemlighet nog kunde fjäsa för storheten och hålla sig själf en smula framme, var han angelägen om att visa sig ytterst svåråtkomlig och var fruktansvärdt rädd att ge någon tillfälle att se honom öfver axeln — det förlät han heller aldrig. Då hertiginnan af Shrewsbury förebrådde honom att han ej kom till henne på middag, svarade han, att hon ej visat sig tillräckligt angelägen, han väntade mera i den vägen från damer, och särskildt från hertiginnor. Han säger Stella helt uppriktigt, att han tycker om förnämt umgänge och gärna själf vill vara den sämste i ett sällskap. Han lofvade emellertid i nåder hertiginnan af Shrewsbury att äta middag hos henne dagen därpå, om han ej skulle behöfva lämna Windsor redan på förmiddagen — och af hans bref till Stella dagen efter finna vi att han verkligen reste med Oxford kl. 1. Hertiginnan fick alltså trösta sig.

Man söker förgäves "Vanessas" namn i dagboken, så när som på ett flyktigt omnämnande en eller två gånger. Hennes mor, Mrs Van, som han oftast kallar henne, nämnes oupphörligt, ty han var nära nog en daglig gäst i det Vanhomrighska hemmet, i hvars omedelbara grannskap han bodde. Man får det intrycket, att han vill nämna detta som något oviktigt, liksom i förbigående; ofta kommer han med en half ursäkt, när han talar om, att han ätit middag där — "jag åt hos Mrs Van af ren oföretagsamhet", "det regnade, så jag gick inte längre än till mina grannar, Vans," "jag hade lämnat min bästa rock och peruk hos Mrs. Van, medan jag var i Chelsea," och så vidare. Det låter verkligen misstänkt, tydligen var han rädd att Stella skulle draga några slutsatser af hans nära umgänge med en familj, som ägde en ung dotter. Vanessa dyrkade honom så uppenbart, och det är nog icke så lätt för en man att förbli okänslig inför en sådan hyllning af en vacker och lidelsefull kvinna. Men det var dock till Stella han skref, då han en gång midt i det spännande politiska spelet afbröt en försiktig antydning om de hemliga fredsförberedelserna i Frankrike: "Ja nu måste jag säga farväl till mina käraste MD på en stund, var nu glada och snälla

små flickor och håll af Pdf. Farväl, kära flickebarn, käraste hjärtan; det finns frid och ro hos MD, men annars ingenstades på jorden, jag är aldrig lycklig annat än när jag skrifer eller tänker på Md. Jag har haft nog af hof och ministrar, jag önskar jag vore i Larcor hos er, och kunde jag bara, så reste jag i detta ögonblick."

Den ro Stella hade kunnat gifva honom fick han aldrig söka, och det lyste aldrig någon hvilans aftonglans öfver hans stormfyllda lif — han skref själf, då han fått underrättelse om den unga Lady Ashburnhams död, att han hatade lifvet, som var utsatt för sådana olyckor, och att han började inse, att Gud aldrig menat lifvet som en välsignelse. Hvad lifvet var för honom kunna vi läsa på hans graf, där det enligt hans egen önskan står ristadt, att han nu hvilat,

Ubi sæva indignatio

Cor ulterius lacerare nequit.

Anna Lamberg Bruun.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$ och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Ung, musikalisk flicka

som genomgått ettårig handarbetskurs samt är van vid hushållsöromål, önskar plats i treflig familj, genast ell. 1 Sept. Lön önskvärd. Tacksam för svar till "R. W.", Bankeberg, p. r.

Lärlarinna

med examenskompetens för Kindergarten och förberedande klasser till elementarläroverk önskar från hösten undervisa i hem eller skola i Stockholm eller dess omnejd. Svar till »Kindergarten», Stockholm 6.

Ung Östgötska

önskar komma i allvarligt, bildadt landtbrukarehem eller prästgård på landet för att mot fritt vivre, eventuellt betala, under husmoders ledning och vård deltaga i alla till ett väl ordnad hushåll hörande sysslor. Svar med första till »18 år 1913», Östg. Correspondentens annonskontor, Skeninge.

Huslig, bildad flicka.

van och skicklig att förestå ett hem med alla därtill hörande göromål, äfven handhafva barn, önskar till hösten plats som husföreståndarinna. Svar märkt »Skånska». Sv. Dagbl. exp., Stockholm, f. v. b.

Ung flicka,

som genomg. 8-klassigt läroverk och husmoderskurs, önskar plats i god familj att undervisa barn ell. som husmoders hjälp. Undervisar äfven nybörjare i musik, Lön önskas. Svar till »20 år», Svanhals p. r.

Plats att förestå Skolhushåll

önskas af medelålders dam som har godt handlag med barn och som kan bistå dem med läxläsning. Engelska talas. Goda muntliga referenser. Svar till "G. B. 1913", Allm. Tidn.-kont., Gust. Ad. torg. Sthlm.

I godt hem

sökes plats af undervisningsvan, musikalisk lärarinna med goda betyg. Svar »Plikttrogen—Barnkär», Sv. Telegrambyrån, Sthlm. f. v. b.

Ung, musikalisk flicka,

som genomgått 8-kl. läroverk och 2 år varit anställd som lärarinna vid privat samskola, söker anställning som guvernant. Goda betyg och referenser finnas. Svar till "Energisk smålandsflicka", Hvetlanda, p. r.

Yngre, bildad, musik. flicka

önskar plats i familj som hjälp o. sällskap. Van att undervisa. Svar till "Energisk L. A." Sv. Dagbl. Annonsk. Stockholm.

LEDIGA PLATSER.

Öfversköterska.

Plats för öfversköterska å manlig öfvervakningsafd. blir ledig den 1 sept. vid Sätters Hospital. Begynnelselön 500 kr. jämte fria naturaförmåner. Ansökan åtföljd af betyg, äfven frejd- och läkarbetyg insändes till Öfverläkaren, Hospitalet, Säter.

TVå landthushållslärlarinnor,

den ena bitr., anställas vid Osby landthushållsskola, Osby. Vinterkurser. Till styrelsen ställd ansökan, åtföljd af betygsafskrifter, meritförteckning och lönevillkor, insändas till rektor före den 1 sept. Närmare upplysningar af föreståndarinnan. Styrelsen.

Lärlarinna

sökes till tjänstemannafamilj å landet för undervisning af 13 års flicka i vanliga skolämnen, musik och handarbete. Svar med betyg, foto och löneanspråk till »Tjänsteman», Kristianstad p. r.

Undervisningsvan lärarinna,

ej för ung, önskas för tvenne barn (10—12 år). Undervisning äfven i handarbete. Svar till fru ingenjör Swanberg, Hyllinge grufva.

Plats

som barnfröken och husmoders verkliga hjälp finnes nu genast för en bättre flicka, allvarlig samt van att handleda barn. Svar med foto och betyg till »Officersfamilj 13», Karlskrona p. r.

Husföreståndarinna

(medelålders) erhåller plats okt. ell. nov. hos landtbrukare, ånkling med en gosse om fem år. Sökanden bör vara van att deltaga i alla hushålllets detaljer för att undervisa och öfvervaka sina biträden samt dessutom äga erforderlig uppfostran för umgängeslivet i ett »bättre» hem. Kristliga grundsatsar önskvärda, hvarjämte företräde lämnas sökande med intyg om förmåga att handleda barn och någon musikalisk underbyggnad. Ansökan med betygsafskr. ref. och uppgift å lönepret. samt om möjligt foto till D. Ulff., Kungsladugården, Strömsholm.

En ordinarie biträdande lärarinnebefattning.

vid Tjörnarps fasta folkskola sökes hos skolrådet före den 25 augusti. Lön enligt lag för småskollärlarinna. Kvinnlig slöjd.

N. Mellby, Sösdala den 25 juli 1913.

Oscar Åberg.
Skolrådets ordförande.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare effesser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Kurserna börja åter den 10 sept. Under okt. nov. äfvén aftonkurser.

KARIN och EVA EGNÉR,
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

Före den 8 sept. är adressen
Asarum. Tel. Karlshamn 300.
(A. F. 1786).

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

*"En svensk symaskin
bör finnas i hvarje
svenskt hem."*

Utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, största hållbarhet mot slitning samt stor spole äro de förnämsta egenskaperna hos

Husqvarna
Central Bobbin
Symaskiner,

som på grund här af alltid arbeta till sin ägares belåtenhet.

OBS! Förmånliga afbetalningsvillkor.

Kvinnliga Arbetsområden.

Uppgifter angående utbildning, löneförhållanden, arbetstillgång m. m. samlade och utgifna af
Fredrika-Bremer-Förbundets byrå.

Pris 25 öre

Rekvireras hos Fredrika-Bremer-Förbundet,
STOCKHOLM.

Annonsera i DAGNY!

A. B. Nordiska Kompaniet.

**Textilafdelningen Thyra Grafström
Stockholm.**

**Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material.** Råd vid inredning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsoöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk- Fransk- och Bömisk Spetstråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

En populär skrifkurs

är Per Borgs

"SVERGE"

Denna skrifkurs, som tillvunnit sig fackpressens enstämmiga erkännande, utmärker sig för lättlärd och vacker stil, smakfull, förstklassig och anslående utstyrel.

Kursen omfattar 14 häften (ett för hvarje termin och två för fortsättningskolan) samt är lämpad för alla slag af barndomsskolor. Texten är äfvén passande för tysta öfningar.

Skrifkursen "Sverige" är den fullständiga, som hittills utkommit på vårt språk.

Samtliga häften af kursen sändas som prof franko mot kr. 1:25 i frimärken.

Gransholms Aktiebolag, Gemla.

Skolmaterielafdelningen.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

"Kvinnobildning".

Hos frimurarna i Budapest. Af *Ellen Kleman.*

C. A. M. Lindman: Vi och våra blommor. Rec. af *Ellen Nordenstreng.*

Swift och Stella. II. Af *Anna Lamberg-Bruun.*

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**